

Valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto

Kunta- ja aluehallinto-osaston lausuntopyyntö 3.10.2014

LUONNOS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ALUEHALLINTOVIRASTOISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto on pyytänyt yllä mainitulla kirjeellään lausuntoa yllä mainitusta asiasta. Valtiovarainministeriön budjettiosasto esittää oman toimialansa osalta lausuntonaan seuraavaa.

Aikaisempi lausuntopyyntö ja budjettiosaston lausunto:

Budjettiosasto on aikaisemmin antanut 9.5.2014 päivätyn lausunnon samaa asiaa tarkoittavassa asiassa, joka koski valtiovarainministeriön asettaman projektin väliraporttia aluehallintovirastojen hallinnollisten tehtävien kokoamisesta.

Lausunnossaan budjettiosasto kiinnitti huomiota muun muassa seuraaviin seikkoihin.

Väliraportissa jää epäselväksi, miten olisi tarkoitus rahoittaa tehtävien uudenorganisointiin liittyvät kustannukset. Budjettiosaston näkemyksen mukaan ne tulisi hoitaa aluehallintoviraston toimintamenot –momentin 28.40.01 nykyisen rahoituksen puitteissa.

Väliraportissa tuodaan esille 30 thv:n vähennystavoite, joka vastaa n. 1,6 milj. euron menosäästötavoitetta. Edelleen todetaan, että säästöillä katetaan kehysissä 2014-17 tehdyt vähennykset ja pyritään turvaamaan riittävä resursointi virastojen substanssitehtäviin. Epäselväksi jää, onko väliraportissa mainituilla toimenpiteillä tarkoitus saavuttaa edellä mainittu 30 thv:n vähennystavoite, joka liittyy aikaisempien kehyspäästösten tarkoitamiin säästövelvoitteisiin. Jos näin on, herää kysymys, millä toimilla on tarkoitus toteuttaa vuosien 2015-18 kehyspäästöksen säästötavoitteet mukaan luettuna hallituksen rakennepoliittisen ohjelman tavoitteet.

Budjettiosaston mielestä asian jatkovalmistelussa on tarpeen etsiä pidemmälle meneviä ratkaisuja koko prosessin osalta mukaan luettuna ministeriössä hoidettavat tehtävät. Onko vielä muita tehtäviä, joita olisi syytä koota hoidettavaksi keskitetysti? Tulisi myös arvioida, onko sellaisia tehtäviä, joita voitaisiin karsia. Samalla tulisi ottaa huomioon myös KEHU-hanke

Lisäksi budjettiosaston lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että sisäinen keskittäminen ja tehtävien hoidon siirtäminen valtion yhteisten palveluiden tuottajille (Valtori, Palkeet, Senaatti-kiinteistöt, Hansel) on paikallaan läpikäydä kaikissa toiminnoissa ja toimeenpanna.

Lausuntopyyntö 3.10.2013

Nyt lausuntopyynnön kohteena on luonnos valtioneuvoston asetukseksi aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, jonka liitteenä on varsin laaja perustelumuistio.

Aluehallintovirastoista annettua valtioneuvoston asetusta (906/2009) ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisin aluehallintovirastojen hallintopalvelut – vastuuyksiköissä ja eri aluehallintovirastoihin sijoitetuissa valtakunnallisissa erikoistumisyksiköissä ja erikoistumistehtävinä hoidettavat aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtävät kootaan laajasti yhden aluehallintoviraston hoidettavaksi. XX aluehallintovirastoon ehdotetaan perustettavaksi koottuja tehtäviä hoitamaan aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut –vastuualue, jonka toimialueeseen kuuluisi koko maa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Vastuualue hoitaisi kaikkien aluehallintovirastojen sisäisen toiminnan hallinto- ja kehittämispalveluja koskevia tehtäviä valtioneuvoston asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla. Vastuualueelle kuuluvia hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä hoidettaisiin alueellisesti hajautetusti aluehallintovirastojen toimipaikoissa.

Lisäksi asetuksella säädettäisiin, että kaikissa aluehallintovirastoissa on vastuualueista erillisenä toimiva johdon tuen yksikkö, joka hoitaa sellaisia viraston johtamisen tukitehtäviä ja muita viraston hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä, joita ei hoideta valtakunnallisesti hallinto- ja kehittämispalvelut –vastuualueella.

Ehdotus perustuu hallituksen helmikuussa 2013 eduskunnalle antamaan selonteon aluehallinnon uudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta (VNS 1/2013 vp). Ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa vähenevien hallinnon resurssien nykyistä joustavampi ja tehokkaampi käyttö ja lisätä toiminnan yhdenmukaisuutta. Aluehallintovirastojen hallintopalveluiden vastuuyksiköissä sekä hallintotehtäviä hoitavissa erikoistumisyksiköissä ja -tehtävissä henkilöstömäärä oli vuoden 2013 lopussa 166 henkilötyövuotta. Aluehallintovirastojen henkilöstökehyksissä hallinnolle on laskettu yhteensä 30 henkilötyövuoden vähennystavoite vuoden 2017 loppuun mennessä. Resurssien supistuminen edellyttää päällekkäisen virastohallinnoissa tehtävän työn karsimista sekä sellaisten uusien koottujen toimintamallien luomista, jotka parantavat hallintopalvelujen kustannustehokkuutta ja tuottavuutta. Aluehallintovirastojen hallintotehtävien kokoamisen tavoitteena on turvata jatkossakin resurssien supistu-

misesta huolimatta hallintopalvelujen hyvä saatavuus ja laatu sekä asiantuntemus kaikissa aluehallintovirastoissa.

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2015.

Perustelumuistion jaksossa *Taloudelliset vaikutukset* todetaan asiasta seuraavaa.

Aluehallintovirastojen hallinnollisten tehtävien kokoamisella voidaan saavuttaa merkittäviä taloudellisia hyötyjä. Tehtävien kokoamisella voidaan vähentää henkilöstötarvetta hallinnollisissa tehtävissä. Aluehallintovirastojen henkilöstökehyksissä vuodelle 2014 ja alustavissa henkilöstökehyksissä vuosille 2015-2017 hallintotehtäville on laskettu yhteensä 30 htv:n vähennystavoite vuoden 2013 henkilötyövuosikehykseen verrattuna. Tämä vastaa vuosien 2013-2017 välisessä vertailussa n. 1,6 miljoonan euron menosäästötavoitetta näissä tehtävissä ja pelkästään henkilöstömenoja koskien. Säästöillä katetaan osa aluehallintoviraston toimintamenomomentille kehyksissä 2014-2018 tehdyistä vähennyksistä ja pyritään osaltaan turvaamaan riittävä resursointi virastojen substanssitehtäviin.

Tehtävien kokoamisen myötä tavoitteena on saada aikaan toiminnallisia prosessikulujen säästöjä. Toimintatapoja ja -prosesseja kehittämällä sekä toimintaa yhdenmukaistamalla toiminnan tulisi tehostua, tuottavuuden sekä myös laadun parantua. Aluehallintovirastojen hallinnollisten tehtävien hoidossa pyritään sisäisen keskittämisen lisäksi hyödyntämään mahdollisimman täysimääräisesti valtion yhteisten palveluiden tuottajien palveluja, kuten Senaatti-Kiinteistöt, Hansel ja Palkeet.

Toimitilamenojen osalta säästöjä voidaan saada aikaan henkilöstön vähentymisen myötä. Arkistotilojen tarve vähenee tulevaisuudessa. Tavoitteena on saada noin 10 %:n (n. 240 m²) arkistotilasäästöt kahden vuoden aikana. Toimitilojen ohjaus ja rahoitus sekä toimistokalusteiden hankintaan ja muuttoihin varattavat määrärahat keskitetään hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueelle. Myös toimitiloihin liittyvistä sopimuksista vastaa hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue. Ratkaisu mahdollistaa virastojen toimitilojen kehittämisen entistä yhtenäisemmin periaattein ja tätä kautta toimitilojen tehostamiselle asetettavien tavoitteiden paremman saavuttamisen. Toimitilakulut ovat aluehallintovirastojen toiminnan kuluista noin 11 %:ia.

ICT-palveluihin liittyen taloudellisten vaikutusten arvioidaan olevan vähäiset. Pääosa tietohallintopalveluihin liittyvistä muutoksista voidaan hoitaa nykyisin sopimuksiin liittyvinä palvelupyyntöinä. Muutoksen johdosta täytyy kuitenkin varautua julkaisu-järjestelmiin ja tietojärjestelmien (Kieku) tietosisältöihin liittyviin muutuskuluihin (30 000 – 50 000 euroa).

Edellä todetut taloudelliset vaikutukset kohdistuvat aluehallintoviraston toimintamenomomenttiin 28.40.01. ja toimenpiteet toteutetaan kehyksen puitteissa.

Budjettiosaston lausunto

Budjettiosasto pitää myönteisenä, että asian valmistelussa on täsmennetty taloudellisia vaikutuksia ja että ehdotetut toimenpiteet toteutetaan kehyksen puitteissa. Perustelumuistiossa ei ole tältä osin täsmennetty ”kehystä” tarkemmin, mutta sillä lienee tarkoitetun vuosia 2015-2018 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan kuuluvaa valtiontalouden kehyspäättöstä 2015-2018. Perustelumuistion asianomaista kohtaa olisi hyvä täsmentää tältä osin.

Perustelumuistiossa todetaan, että säästöillä katetaan osa aluehallintoviraston toimintamenomomentille kehyksissä 2014-2018 tehdyistä vähennyksistä ja pyritään osaltaan turvaamaan riittävä resursointi virastojen substanssitehtäviin. Perustelumuistioon lienee tullut edellä olevan osalta kirjoitusvirhe; ehdotuksilla lienee tarkoitus kattaa valtiontalouden kehyspäättöksessä 2015-2018 tehtyjä säästöjä. Perustelumuistiossa olisi hyvä myös täsmentää, mitkä olisivat arviolta ne säästöt (euromääräinen summa), joita nyt ehdotetuilla toimenpiteillä saavutettaisiin sekä miltä osin ne kattaisivat kehyspäättöksen säästöjä ja miltä osin ne turvaisivat substanssitehtävien resursointia.

Budjettiosasto kiinnittää huomiota jo aikaisemmassa lausunnossaan todettuun tarpeeseen etsiä pidemmälle meneviä ratkaisuja koko prosessin osalta mukaan luettuna ministeriössä hoidettavat tehtävät.

Vuoden 2015 talousarvion valmistelussa päätettiin lähes kaikkia hallinnonaloja koskevista uusista pysyvistä 1,17 prosentin toimintamenosäästöistä. Vaikka aluehallintoviraston toimintamenomomentille edellä mainittua säästöä ei kohdistettu, on tarpeen, että myös aluehallintovirastojen toiminnassa käydään läpi kaikki mahdolliset tehostamis- ja säästötoimet. Muiden säästö- ja tehostamistoimien toteuttaminen on myös tarpeen ottaen huomioon se, että perustelumuistion mukaan nyt ehdotetuilla toimenpiteillä katetaan vain osa valtiontalouden kehyspäättöksessä 2015-2018 tehdyistä säästöistä.

Taloushallinnon osalta perustelumuistiossa todetut kehittämistoimenpiteet ovat oikeansuuntaisia. Hankinnasta maksuun -prosessi on taloushallinnon suurin osaproessi ja sen tuottavuudessa on paljon potentiaalia, joten se on taloushallintostrategiassa nostettu keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Tältä osin Valtiokonttorin Hankinnasta maksuun -hankkeessa on tuottavuuden kehittämiseksi löydetty seuraavia keinoja: hankintatoimen teknisen toteuttamisen keskittäminen ja siihen liittyen tilauksellisten laskujen voimakas lisäämisen sekä tiliöintien tehostaminen sekä menojen hyväksymiskäytäntöjen keskittäminen. Tämän suuntaisesta kehityksestä on perustelumuistiossa selviä merkkejä, mutta vaarana on, että kehittäminen jää tältä osin vajaaksi. Budjettiosasto pitääkin tarpeellisena, että asian jatkovalmistelussa ja käytännön toimeenpanossa otetaan täysimääräisesti huomioon Valtiokonttorin edellä mainitussa hankkeessa todetut tuottavuuden kehittämisen keinot.

Tulee tavoitella kokonaisvaltaista henkilöstövoimavarojen johtamista ja organisoimista hallintotoiminnoissa, jossa myös hyödynnetään keskitettyjä tukitoimien palveluita ja järjestelmiä laajasti. Selkeät tavoitteet aluehallintovirastojen tuottavuudelle tukevat rakenteen muutosta ja ne tulisi tunnistaa jo valmistelu-

vaiheessa riittävällä yksityiskohtaisuudella.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Budjettineuvos

Seija Kivinen

Tiedoksi: - VM/BO/TAKO (Hytönen, Halonen, Pekonen)